

Agustí Ensesa Bonet
Escola de Tastavins del Gironès

El vi

Cartesius

Criança 2005

Un altre exemplar dels bons vins negres que ens ofereix la DO Empordà. El conreu a la zona, de varietats com ara el Cabernet Sauvignon i el Merlot, amb *coupage* amb un 50% de la varietat empordanesa Lladoner negre i amb una acurada elaboració, pot donar vins de la màxima qualitat sense perdre el caràcter local. Cartesius 2005 és un vi de criança que presenta un color de cirera fosca amb ribet granat.

Aroma agradable, potent i elegant, que recorda la fruita madura amb notes d'espècies nobles i també cremoses d'una bona fusta durant la criança. En boca és molt atractiu, saborós, potent i mostra uns tanins suaus i madurs. Està en un bon moment per al seu consum. Preu aproximat: 12 euros. És un vi per a carns guisades, formatges semicurats i per gaudir-ne amb una copa grossa per apreciar la seva aro-

ma elegant.
El celler elaborador: la família Arché Pagés, viticultors de tota la vida. Des de 2004 també elaboradors. Celler petit artesà, amb la intenció d'elaborar vins de qualitat. Per a més informació: www.cellerarchepages.com.

Col·leccionisme

El Titànic espanyol

El «Príncipe de Asturias» es va enfonsar el 1916 provocant 450 morts

Xavier Romero

La història del mar, en tots els seus vessants d'antic, ha estat motiu de curiositat, admiració i devoció per part de moltíssima gent. No es podria concebir la història de les comunicacions, del comerç i dels descobriments sense els vaixells. Per aquest motiu, essencialment, els amants de la història i del col·leccionisme en particular vénen dedicant una especial atenció a tot aquell objecte o artefacte que navegui per les aigües dels rius, canals, llacs, mars i oceans. Dels més de 50 apartats a tall de subtemàtiques o d'especialitzacions que hi pot haver, un que no es queda enrere pel que fa a aquella atenció i estudi és el dels naufragis i dels accidents que han provocat la mort de persones i la pèrdua de naus i de béns al llarg dels temps.

Si el naufragi per antonomàsia és el del transatlàntic anglès Titanic, del qual se n'han fet in comptables versions literàries i cinematogràfiques, altres desastres marins esporàdicament surten a la llum, malgrat la poca transcendència mediàtica que han tingut, i l'oblit al cap de poc temps d'haver succeït. Un dels naufragis de l'època daurada dels paquebots intercontinentals (uns centenars d'anys enrere), és el que patí el luxós transatlàntic espanyol Príncipe de Asturias, de la companyia de navegació Pinillos, el 5 de març del 1916 davant les costes brasileres en la seva ruta cap a Buenos Aires i després d'haver salpat de Barcelona el 16 de febrer anterior.

Aquell trist naufragi, en el qual perdrien la vida unes 450 persones de les 600 que hi anaven a bord, entre passatgers i tripulació, ha estat recordat i recreat com a novel·la històrica per part del periodista català Francesc García Novell, a

través del seu llibre *Naufragio* (La Esfera de los Libros), que fou presentat dies enrere al Museu Marítim de la Ciutat Comtal, amb la presència de descendents tant de víctimes com de supervivents de la tragèdia.

Aquesta evidentment no és la història del famós Titanic, i, de recursos de producció, no n'hi ha gaires. Tot i això, l'autor de l'obra, per la seva vinculació a la televisió, té previst realitzar un documental, per la qual cosa una empresa de submarinisme ja està treballant amb les restes de la nau, localitzades a unes 60 milles de Santos i a una profunditat inusualment minsa, d'uns 45 metres escassament, a causa de les escolleres allà existents. Reproduïm en aquestes línies una de les postals de la nostra col·lecció, editada pel barceloní Jorge Venini i que amb el número 120 de la sèrie *Standard*, al seu revers diu literalment: «Príncipe de Asturias (Compañía Española Pinillos). Construído en Glasgow. Fue botado al agua en 30 de abril de 1914. Tiene 477 pies con una manga de 58 pies y 3 pulgadas y un puntal sobre quilla de 39 pies y 6 pulgadas hasta la cubierta de abrigo ligera. Tonelaje bruto 10 mil toneladas. Desplazamiento 16 mil 500 toneladas. Las máquinas de cuádruple expansión con una potencia colectiva de 8 mil caballos. Velocidad 17 millas marinas por hora. Coste 5 millones de pesetas. Inauguró su primer viaje el 15 agosto 1914».

Els col·leccionistes especialitzats en la temàtica de transatlàntics tenen una certa facilitat per localitzar targetes, així com fotografies i notícies que apareixien en les revistes il·lustrades de l'època. Un motiu més per fer recerca històrica.

Gironins del segle XIX

Narcís Hereu Matas

Nova Orleans, Nova Orleans, Nova Orleans», anava repetint en veu baixa perquè ningú el sentís. I quan ho feia se li il·luminaven els ulls només d'imaginar la terra que els estava a punt d'acollir.

Narcís Hereu Matas va néixer el 1837 a Girona, concretament al barri del Pont Major. Quan només tenia quinze anys va quedar orfe de mare i això va fer que uns parents de Sant Feliu de Guíxols assumissin les despeses de la seva educació. Aquest fet li va permetre estudiar farmàcia a la universitat de Barcelona, on va obtenir el títol el 1856. Aquell mateix any es va casar amb la guixolencina Teresa Jordà Ponsjoan i el jove matrimoni va decidir emigrar a Nova Orleans, on Narcís Hereu Matas tenia algun parent. Un cop als Estats Units, el farmacèutic va demanar l'homologació del seu títol universitari i, a més, va aprofitar per llicenciar-se en medicina el 1859.

El 1860 Abraham Lincoln va ser escollit president dels Estats Units, fet que va desembocar en la Guerra de Secessió, perquè els estats del sud eren contraris a la seva proposta d'abolició de l'esclavatge. Entre els anomenats Estats Confederats hi havia Nova Orleans, que es va convertir en camp de batalla. Per lluitar contra els sudistes, Washington hi va enviar el general Benjamin Butler i el doctor Hereu Matas li va fer costat. L'actuació del militar va ser força controvertida i els seus col·laboradors van haver de deixar Nova Orleans per por a les represàlies. Entre ells, aquest metge gironí que, a més, sembla que estava implicat en algunes operacions de compra i venda de bestiar poc clares.

Aleshores, Narcís Hereu i la seva família van instal·lar-se a París, on el facultatiu va estudiar oftalmologia amb el doctor Louis de Wecker. A continuació, van traslladar-se a Barcelona, on va obrir consulta pròpia, però de seguida es va arruïnar a l'invertir la seva fortuna en un fracassat projecte ferroviari que pretenia creuar els Pirineus. La seva situació econòmica el va fer decidir a retornar als EUA, concretament a Texas, on a més d'exercir la seva professió també va guanyar molts diners amb negocis immobiliaris i miners. Finalment, va morir el 1904, quan tenia 67 anys, a Nova Orleans, on s'havia retirat perquè hi vivia el seu fill, Rodolf Matas, catedràtic de cirurgia i un dels metges més eminents de la història dels Estats Units, tal com explica Benet Julià en diversos treballs d'investigació dedicats a aquests dos metges d'arrels gironines.

Xavier Carmaniu Mainadé
Historiador i periodista